

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2377/2022
17.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Бранка Станића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Милош Николић, адвокат из ..., против туженог 1) Електродистрибуција Србије ДОО Београд, Огранак електродистрибуција Зајечар и туженог 2) ЈП ЕПС Београд, Технички центар Ниш, Одсек за техничке услуге Зајечар, чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ..., ради забране вршења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији друготуженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2721/2021 од 26.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 17.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија друготуженог, изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2721/2021 од 26.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зајечару П 9/21 од 23.06.2021. године усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је првотужени дискриминаторно поступао према тужиоцу, а и надаље врши дискриминацију на тај начин што му није уручио све кључеве за несметано коришћење сандучета на ком се налази струјомер на бандери, те му се убудуће забрањује овакво поступање и налаже отклањање свих последица дискриминаторног поступања тако што ће тужиоцу предати оба кључа од сандучета на бандери, у ком се налази новопостављени струјомер. У ставу другом усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да је друготужени дискриминаторно поступао порема тужиоцу почев од новембра 2017. године до марта 2018. године, на тај начин што му није достављао рачуне са очитаног новопостављеног струјомера на бандери и није примао уплате нити обавештења о утрошеној електричној енергији (стање струјомера), те му се убудуће забрањује овакво поступање. У ставу трећем наложено је објављивање ове пресуде у дневном листу „Политика“ по правноснажности. У ставу четвртом обавезани су тужени да тужиоцу накнаде нематеријалну штету у износу од 200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 23.06.2021. године па до коначне исплате. У ставу петом обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2721/2021 од 26.10.2021. године, у ставу првом изреке, одбијена је жалба друготуженог и потврђена првостепена пресуда Вишег суда у Зајечару у ставу другом и трећем изреке у односу на друготуженог. У ставу другом преиначена је првостепена пресуда Вишег суда у Зајечару у ставу првом, четвртном и петом изреке, у односу на првотуженог тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да се утврди да је првотужени дискриминаторно поступао према тужиоцу на описани начин, као и у ставу 4 и 5 изреке у односу на друготуженог тако што је обавезан друготужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због претрпљене дискриминације исплати износ од 50.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 23.06.2021. године па до коначне исплате, а у односу на првотуженог је одбијен захтев за накнаду штете. Тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка, а тужилац је обавезан да првотуженом накнади трошкове парничног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, у делу у ком је одлучено у односу на друготуженог, друготужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану другостепену пресуду, у границама навода ревизије у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија друготуженог неоснована.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, између тужиоца и тужених постојао је спор у вези са приступом електричном бројилу и читавању утрошка са истог, па је тужиоцу у више наврата искључиван довод електричне енергије. Тужени су иницирали кривични поступак против тужиоца због неовлашћене потрошње електричне енергије и крађе, али је поступак окончан доношењем ослобађајуће пресуде. Тужилац је пресудом Прекршајног суда у Зајечару Пр 541/18 од 13.02.2019. године ослобођен од одговорности да је нанео повреде и претио раднику тужених. Такође, тужени нису пружили доказ за своју тврдњу да је тужилац био пријављен за прекршај из члана 391. став 2. тачка 11. Закона о енергетици. И тужилац је против тужених водио већи број спорова за накнаду штете. Тужилац није дозволио измештање трасе до објекта тужиоца на начин како су то тужени тражили, па је траса измештена на начин како је то тужилац захтевао. Тужиоцу након измештања бројила од стране тужених није вршено читавање, нити су му издавани рачуни за утрошену електричну енергију. Како нису примане уплате тужиоца за утрошену електричну енергију на шалтеру Електродистрибуције, тужилац је био принуђен да уплате врши насумично поштанском уплатницом. Тужиоцу нису предати кључеви од сандучета у ком се налази струјомер већ је добио само кључ од дела сандучета у ком се налазе осигурачи. Услед свих конфликтних ситуација са туженима, тужилац је изложен континуираном стресу, што се одразило и на здравље тужиоца у виду појаве шећерне болести.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су тужени поступали дискриминаторно у односу на тужиоца, првотужени на тај начин што није тужиоцу предао кључеве од сандучета за струјомер, а друготужени што није тужиоцу достављао рачуне са очитаном потрошњом и није примао уплате тужиоца

преко шалтера. Првостепени суд је утврдио да би адекватну накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове који су тужиоцу причињени дискриминаторским понашањем тужених представљао износ од 200.000,00 динара, па је обавезао тужене да тужиоцу солидарно накнаде тај износ штете.

Другостепени суд је становишта да је одлука првостепеног суда правилна у односу на друготуженог. Описано понашање друготуженог према тужиоцу представља дискриминаторско поступање. Дискриминаторско поступање друготуженог према тужиоцу је неједнако поступање према тужиоцу, засновано на личном својству тужиоца, а то лично својство огледало се у вођењу великог броја судских поступака између парничних странака. Друготужени је поступио супротно одредби члана 17. став 1. Закона о забрани дискриминације. Другостепени суд је преиначио другостепену пресуду у односу на првотуженог, налазећи да у радњама првотуженог нема елемената дискриминаторског поступања. Одлука у том делу није предмет одлучивања у поступку по ревизији.

Врховни касациони суд прихвата изнето правно становиште нижестепених судова. Описано поступање друготуженог према тужиоцу представља дискриминаторско поступање, које је као такво забрањено и санкционисано Законом о забрани дискриминације.

Дискриминација и дискриминаторско поступање, сходно одредби члана 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације, јесте свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, као и другим стварним односно претпостављеним личним својствима. Органима јавне власти у смислу Закона о забрани дискриминације, сходно тачки 4. истог члана, сматрају се између осталих јавна предузећа и друге организације којима је поверено вршење јавних овлашћења. Правилан је закључак нижестепених судова да је неједнако поступање према тужиоцу било засновано на другом личном својству, које се огледа у томе да је између тужиоца и тужених вођен велики број судских поступака, да је тужиоцу у више наврата искључиван довод електричне енергије, да су тужени према тужиоцу иницирали кривичне и прекршајне поступке, а тужилац према туженима поступке за накнаду штете, те да тужилац није дозволио измештање трасе до објекта тужиоца. По том основу друготужени је издвојио тужиоца од осталих корисника, што представља његово лично својство по основу ког је дискриминисан. Дискриминаторско поступање друготуженог огледа се у томе што није достављао тужиоцу рачуне са прочитаном потрошњом, није обавештавао тужиоца о утрошеној електричној енергији и стању струјомера, нити је примао уплате тужиоца преко шалтера. Правилно је становиште нижестепених судова да такво поступање друготуженог представља акт дискриминације у смислу одредбе чл. 17 ст. 1 Закона о забрани дискриминације.

Ревизијом друготуженог оспорава се материјалноправни закључак нижестепених судова да је друготужени дискриминаторно поступао према тужиоцу. Ревидент истиче да није утврђено у односу на која лична својства тужиоца је друготужени дискриминаторно поступао јер чињеница да између парничних странака постоји велики број судских поступака не може представљати лично својство тужиоца као основ дискриминације. У току поступка није утврђено да друготужени није пружао тужиоцу снабдевање електричном енергијом па је погрешан закључак нижестепених судова да друготужени није тужиоцу пружао услугу и да је тужилац био

дискриминисан. Плаћање рачуна преко шалтера друготуженог није једини начин на који је тужилац могао извршити уплату дуга за утрошену електричну енергију.

Врховни касациони суд оцењује изнете ревизијске наводе друготуженог неоснованим. Правилан је закључак нижестепених судова да све утврђене околности у виду вођења великог броја судских поступака између парничних странака, укључујући кривичне и прекршајне, као и одбијање тужиоца да се изврши измештање трасе, представљају то друго лично својство, на основу ког се у односу на тужиоца неједнако поступало. У одредби члана 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације наводе се одређена лична и стварна својства по основу којих се може извршити дискриминација, али се истовремено прописује да дискриминаторско поступање може бити засновано и на другим стварним односно претпостављеним личним својствима. Стога се све наведене чињенице оправдано могу сматрати личним својством тужиоца, које га чини препознатљивим друготуженом и које је управо било основ да друготужени испољи описано дискриминаторско поступање према њему. Без утицаја је ревизијски навод друготуженог да је он тужиоцу пружао услугу снабдевања електричном енергијом и да стога тужилац није дискриминисан. Дискриминаторско поступање друготуженог огледа се у томе што ову услугу није пружао тужиоцу на адекватан начин јер му није испоручивао рачуне, нити читавао потрошњу. Тачно је да се уплата за утрошену електричну енергију може извршити и на други начин, а не само на шалтерима друготуженог, али је уплата на шалтеру друготуженог легитиман начин за измирење дуга, који друготужени није омогућио тужиоцу. Сходно одредби члана 43. тачка 4. Закона о забрани дискриминације, једна од последица извршене дискриминације коју дискриминисано лице може тражити тужбом, јесте и накнада нематеријалне штете. Стога је тужиоцу, на његов захтев, правилно досуђена и накнада нематеријалне штете у висини коју је одмерио другостепени суд као правичну накнаду претрпљене штете. Врховни касациони суд је ценио и остале ревизијске наводе друготуженог, па је нашао да су исти неосновани и без утицаја на правилност другостепене одлуке.

У складу са изнетим, одлучено је као у изреци, применом одредби члана 414. ЗПП.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић